

Malminetsijä, professori Lauri Hyvärinen In Memoriam

Lauri Hyvärinen (1926–2008).

Maanantaina 14. päivänä tammi-kuuta meidät saavutti suruviesti: malminetsijä, professori Lauri Hyvärinen oli menehtynyt aamuyöstä laajan aivoverenvuodon seurauksena. Ja vasta juuri oli postiluukusta tipahtanut Jordaniasta lähetetty, Petran kalliotemppeleä esittävä kaunis kortti, Lassi ja Maija kun olivat viettäneet joulunaikaa Punaisen meren alueella.

Lauri Ilmari Hyvärinen syntyi Kajaanissa 14.07.1926, mutta varttui ja kävi koulunsa Savonlinnassa, missä hänen isänsä oli kaupunginjohtajana. Me sodan aikana koulua käyneet jouduimme yleisestikin jo 13–14 vuotiaana aseensa kanssa vartiointitehtäviin, niin Lassikin, sekä desanttijahtiin että sotavankeja kaitsemaan. Vastuutonta ja käsittämätöntä sanotaan nyt, mutta silloin olivat aikuiset miehet rintamalla.

Abiturientti Lassi sai isältään Ramsayn ”Geologien grunder” ja kiinnostui alasta, josta sen ajan koulut eivät tienneet kertoa. Hän aloitti 1945 Helsingin yliopistossa geologian opinnot, vaikka pieni geologian laitos silloin jo tulvi siviiliin päässeitä opiskelijoita ja opintoneuvojat varoittelivat, ettei sillä alalla töitä löydy. Helsinki oli iso ja osakuntaelämä vilkasta, niinpä valmistuminen venyi vuoteen 1953. Silloin oli huutava puute metalleista sotakorvausten ja sodat kärsineen maan jälleenrakentamisen vuoksi. Tarvittiin malmeja, joten ei olekaan ihme, että kaikki geologit saivat työpaikan.

Tutkimusassistentin palkka, kuten vuosikausiksi tilapäisen, ylimääräisen geologin vakanssille sitten päässeen nuoren miehen palkkakin, jäivät pahasti alle hitsarin palkan, mutta asiaa korjasivat päivärahat. Malminetsijän työ tapahtui pääosin maastossa ympäri Suomen metsiä. Eläminen oli aika halpaa maalaistaloissa kortteerattaessa. Toimeen tultiin ja tyytyväisin mielin pauskottiin pitkää päivää, olivathan sodan kurjuus ja kauhu taakse jäänyttä elämää. Laurin työmaat olivat pääosin Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa, lupsakoiden ihmisten muakunnissa. Kentällä liikuttiin jalan tai polkupyörällä, 1950-luvun lopulla saimme moottoripyörät. Joka geologi tutustui Suomen maahan ja kansalaiseen kunnolla, ainakin yhteiskuntatieteiden approbatur kurssin verran. Maisteri Hyvärinen oli saanut hyvän kotikasvatuksen, kovat työhalut, savolaisen lupsakkaan luonteen ja väärän kielen, mikä takasi värikkäät ihmissuhteet.

Jokainen malmilöydös on jännittävän, tuskallisenkin työn takana. Vähäisestä vihjeestä lähtevässä etsinnässä on yhdisteltävä kaikki maa- ja kallioperästä saadut opit, on hankittava lisätietoa kollegoilta ja vastaavista ulkomaisista malmi-aiheista sekä puristettava aivonrippeistä uusia oivalluksia, sillä kahta samanlaista esiintymää ei ole. Lauri Hyväriselle avautui mahdollisuus Suomen Luonnonvarain Tutkimus-säätiön stipendillä täydentää opintojaan Aachenissa ja Wienissä. Etsintätyössä voi turhautua, sillä useim-

mat Suomessa löydettyistä malmeista ovat joko liian pieniä tai liian köyhiä. Vaan Lassillapa intoa riitti. Virtasalmen Hällinmäen malmin löytö oli hänelle intuition ja sitkeyden riemuvoitto, hän teki alueen geologiasta väitöskirjansa 1969.

Professori Kahma, meidän monien geologien isähahmo ja innoittaja, delegoi Hyväriselle yhä enempi osastossa johtotehtäviä, ja näin tämä joutui vähitellen kirjoituspöydän taakse. Lauri oli mies, joka teki mitä lupasi ja jonka sanaan saattoi luottaa. Vuonna 1977 hänestä tuli Malmiosaston johtaja, professori ja vuonna 1981 tutkimusjohtaja, jonka alaisuuteen kuuluivat myös, GTK:n maailmalla mainetta saavuttaneet Geofysiikan ja Geokemian toiminnot. Hyvärinen toimi aktiivisesti Geologisen Seuran ja Vuorimiesyhdistyksen luottamustehtävissä sekä Geologiliitossakin. Hän jäi eläkkeelle 1990.

Nuoren miehen ensiavioliitto, josta on kolme viihättävää tyttäätä, kärsi kenttätöistä, siis jatkuvasta kotoa poissaolemisenä. Toinen avioliitto 1983 geologi Maija Haaviston kanssa alkoi auvommin, kun Lassi oli jo juuttunut Otaniemeen. Kesälomankin saattoi pitää muiden kansalaisten tapaan kesällä. Nuoripari innostui veneilystä. Suoritettiin laivuritkinnot ja Anomalia-veneellä kierrettiin kaikki Suomen kanavat, vesistöt ja saaristot. Matkustelu ulkomaille tuli myöskin kuvaan. Mikä meitä ystäviä suuresti miellytti, niin herkulliset vieraskutsut. Maija teki hyvät sapuskat ja nähtiin, että Lassi nautti suuresti isännöimisestä.

Lauri Hyvärinen ilmoitti Geologimatrikelissa harrastuksikseen veneilyn ja kirjallisuuden. Hän esitelmöi ja kirjoitti lukuisan määrän malminetsintää koskevia kansantajuisia artikkeleita. Paras kaikista tuotteista kumminkin on hänen omakustanteinen muistelmakirjansa: ”Saatanan moluuppi”.

Nimen hän sai, hurjastellessaan moottoripyörällä Raution molybdeenityömaalla, yhdeltä hevosineen läpisäikähtäneeltä emännältä.

Lauri Hyvärinen teki pitkän ja kansantaloudellisesti merkittävän päivätyön malminetsinnän saralla. Taloudellisesti hyödyntämiskelpoisen malmin löytäminen on tosi vaikeaa, se vaatii paitsi osaamista,

myöskin saumatonta tiimityötä eri alojen taitajien kesken. Sellaiseen työhön Lauri sopi kuin hansikas käteen. Hänen kaltaisiaan miehiä Suomi tarvitsee yhä.

Professori *Kalevi Kauranne*
Hyvärisen opiskelu- ja työtoveri 1947–1990

TERVETULOA MUKAAN ESKURSIOLLE KIIRUNAN JA LÄNSI-LAPPIIN!

EKSKURSION-OHJELMA:

MA 25.8.

Lähtö Oulusta, jonne saavutaan omalla kustannuksella. Matkalla Oulusta Kiirunaan kaivoskohteina Aitikin kuparikaivos (Riikka Aaltonen ja Christina Wanhainen, Boliden Mineral AB) ja Svappavaaran rautakaivos (Kari Niiranen, LKAB). Majoitus Hotelli Scandic Ferrumissa.

TI 26.8.

Kiirunan rautakaivos ja stratigrafia (Kari Niiranen, LKAB). Majoitus Hotelli Ylläs Saagassa.

KE 27.8.

Viimeisen jäätiköitymisen ja sulamisvaiheen aikana maastoon syntyneet geologiset muodot Ylläksen alueella (Peter Johansson, GTK). Majoitus Levin Hullussa Porossa.

TO 28.8.2008.

Vierailu kanadalaisen Agnico-Eagles Mines -kaivosyhtiön omistamassa Euroopan suurimmassa kultakaivoksessa Kittilän Suurikuusikossa. Paluu Kittilä–Rovaniemi–Oulu.

Yksityiskohtainen matkaohjelma löytyy SGS:n verkkosivuilta <http://www.geologinenseura.fi/>

Hinta 500 euroa (sis. kuljetukset, yöpymiset, ruokailut ja opastukset). Ekskursiomaksu maksetaan viimeistään 15.5. Ilmoittautumisen yhteydessä mainitaan nimi ja yhteystiedot sekä mahdollisesti erityisruokavalio ja toivomus 1 hengen huoneesta (lisämaksu).

Huom. Muutokset ekskursio-ohjelmaan ja hintaan

Pakasaivon rotkojärvi Ylläksen alueella.
Kuva: Peter Johansson.

ovat mahdollisia ja niistä tiedotetaan välittömästi SGS:n verkkosivuilla.

ILMOITTAUTUMISET 2.5. mennessä osoitteeseen jaana.halla@helsinki.fi

